

Lausuntopyyntö luonnoksesta koskien alle 15-vuotiaana rikollisesta teosta epäillyn säilöönottamista

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta, joka koskee alle 15-vuotiaana tehdystä rikollisesta teosta epäillyn säilöönottamista koskevaa sääntelyä.

Kyseessä on täydentävä lausuntokierros liittyen hallituksen esitysluonnokseen lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi, joka oli lausunnoilla 27.4.–15.6.2026.

Tausta

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan alle 15-vuotiaasta rikoksesta epäiltyä ei voida pidättää. Nykyiset lastensuojelutoimenpiteet, alle 15-vuotiaaseen sovellettava pakkokeinolain mukainen alle 12 tunnin kiinniotto sekä esitutkintalain 6 luvun 5 §:n mukainen velvollisuus olla läsnä esitutkinnassa enintään 24 tunnin ajan eivät ole osoittautuneet riittäviksi keinoiksi vakavia rikoksia tekevän alle 15-vuotiaan lapsen osalta. Käytännössä nämä rajoittavat mahdollisuuksia turvata esitutkinnan toteutuminen ja samanaikaisesti arvioida lapsen lastensuojelun tarvetta tilanteissa, joissa kyse on vakavasta tai toistuvasta rikollisesta käyttäytymisestä.

Esityksessä ehdotetaan, että alle 15-vuotiaana tehdystä rikollisesta teosta epäilty voitaisiin tietyin laissa säädetyin edellytyksin ottaa säilöön poliisin säilytystiloihin. Säilöönoton edellytyksenä olisi, että se on välttämätöntä kyseiseen epäiltyyn kohdistettavien lastensuojelutoimenpiteiden tai muun hänen etuunsa liittyvän selvittämistarpeen vuoksi. Säilöönotto olisi uusi pakkokeino, jonka käytön edellytyksenä olisi myös epäily esitutkinnan sotkemisesta ja se liittyisi vain vakavampiin rikoksiin.

Esitysluonnoksessa säilöönoton enimmäiskestoksi on ehdotettu 72 tuntia.

Tavoitteet

Lausuntopalautteen tavoitteena on:

- arvioida ehdotetun sääntelyn tarpeellisuutta
- muodostaa näkemys säilöönoton enimmäiskestosta
- arvioida sääntelyn vaikutuksia lapsiin ja viranomaisten toimintaan
- tukea jatkovalmistelua

Lausuntokierroksella pyydetään erityisesti arvioita eri vaihtoehtoista säilöönnoton enimmäiskeston osalta.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut. Lausunnot pyydetään toimittamaan Lausuntopalvelun kautta. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/20868/2026. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF - muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta. Jos lausunto on jätetty Lausuntopalveluun, sitä ei tarvitse erikseen lähettää sosiaali- ja terveysministeriölle sähköpostitse tai kirjepostissa.

VAHVA-asianhallintajärjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään tallentamaan lausuntonsa myös VAHVAAan asialle VN/20868/2026.

Kirjeitse lausunnon voi toimittaa osoitteeseen:

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla, tunnus STM063:00/2026. Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä. Lisäksi kaikki Lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä Lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon sähköpostitse tai postitse toimitettuja lausuntoja Lausuntopalvelussa, vaan ainoastaan hankkeen julkisilla hankesivuilla. Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Valmistelun kiireellisestä aikataulusta johtuen lausuntoaika on poikkeuksellisesti alle kuusi viikkoa. Kyseessä on lastensuojelulainsäädännön uudistusta koskevan hallituksen esitysluonnoksen täydentävä lausuntokierros ja lausuntopalaute on tarpeen käsitellä hallituksen esityksen jatkovalmistelun edellyttämässä aikataulussa.

Lausunnot pyydetään ystävällisesti antamaan viimeistään 5.8.2026. Vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot otetaan huomioon.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Neuvotteleva virkamies Miia Ljungqvist, puh. 0295 150112, etunimi.sukunimi@gov.fi
(tavoitettavissa 6.7. alkaen)

Osastopäällikkö Annakaisa Iivari, puh. 0295 163371, etunimi.sukunimi@gov.fi
(tavoitettavissa 13.-26.7.2026)

Lakimies Johanna Peltorinne, puh. 0295 163411, etunimi.sukunimi@gov.fi (tavoitettavissa 27.7. alkaen)

Poliisiylitarkastaja Heidi Kankainen, puh. 0295 488335, etunimi.sukunimi@gov.fi
(tavoitettavissa 27.7. alkaen)

Liitteet:

[Luonnos hallituksen esitykseksi alle 15-vuotiaan rikoksesta epäillyn säilöönottamista koskeviksi lainsäädäntömuutoksiksi.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi alle 15-vuotiaan rikoksesta epäillyn säilöönottamista koskeviksi lainsäädäntömuutoksiksi

[Vaihtoehtotarkastelu säilöönoton enimmäiskestosta ja soveltamiskynnyksestä.pdf](#) -
Vaihtoehtotarkastelu säilöönoton enimmäiskestosta ja soveltamiskynnyksestä

[Utkast till regeringens proposition med förslag till lagändringar som gäller tagande i förvar av personer under 15 år som misstänks för brott.pdf](#) - Utkast till regeringens proposition med förslag till lagändringar som gäller tagande i förvar av personer under 15 år som misstänks för brott

[Bedömning av alternativen i fråga om maximitiden och tillämpningströskeln för tagande i förvar.pdf](#) - Bedömning av alternativen i fråga om maximitiden och tillämpningströskeln för tagande i förvar

Jakelu:

Aseman Lapset ry
Eduskunnan oikeusasiamies
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Harrikari Timo, Helsingin yliopisto
Helsingin kaupunki
HUS
Hyvinvointiala Hali ry
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue

Julkisalojen koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Kaakinen Markus, Helsingin yliopisto
Kaakkois-Suomen poliisilaitos
Kainuun hyvinvointialue
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keskusrikospoliisi
Kommunernas socialtjänst KST
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Lapsioikeusjuristit ry
Lastensuojelun keskusliitto ry
Lupa- ja valvontavirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Niuvanniemen sairaala
Oikeusministeriö
Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Osallisuuden aika ry
Pesäpuu ry
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan poliisilaitos
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Pösö Tarja, professori emerita
Rajavartiolaitoksen esikunta
Rikosseuraamuslaitos
Räty Tapio
Saamelaiskäräjät
Satakunnan hyvinvointialue
Sisäministeriö
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
Sosiaalityön tutkimuksen seura
Sosiaalityöntekijöiden seura
Suojelupoliisi
Suomen poliisijärjestöjenliitto SPJL
Tasa-arvovaltuutetun toimisto
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tullin esikunta
Tuomioistuinvirasto

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtion koulukodit
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksensä alla oleviin kysymyksiin. Vastauksia voi täydentää avoimilla kommentteilla.

1. Esityksen tavoitteiden toteutuminen

Vastaavatko esitysluonnoksen ehdotukset esitysluonnokselle asetettuja tavoitteita?

- ☐ Kyllä
- ☐ Kyllä osittain
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut:

2. Ehdotuksen tarpeellisuus

Pidättekö tarpeellisena, että alle 15-vuotias rikoksesta epäilty voidaan ottaa poliisin säilöönottiloihin esitutinnan turvaamiseksi yli 24 tunniksi?

- ☐ Kyllä
- ☐ Kyllä osittain
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut:

3. Säilöönoton enimmäiskesto

Mikä seuraavista säilöönoton enimmäiskestoista on mielestänne tarkoituksenmukaisin vaihtoehto?

- ☐ 36 tuntia
- ☐ 48 tuntia
- ☐ 60 tuntia
- ☐ 72 tuntia
- ☐ Muu, mikä?

Perustelut:

4. Säilöönoton edellytykset

Onko säilöönoton edellytykset (pakkokeinolaki 806/2011 5 a § 1mom) määritelty mielestänne riittävän selkeästi ja tarkoituksenmukaisesti?

- ☐ Kyllä
- ☐ Kyllä osittain
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut:

5. Säilöönoton soveltamiskynnys

Mikä säilöönoton soveltamiskynnystä koskevista vaihtoehtoista on näkemyksenne mukaan perustelluin? Vaihtoehdot on kuvattu tarkemmin liitteessä "Vaihtoehtotarkastelu säilöönoton enimmäiskestosta ja soveltamiskynnyksestä".

Valitkaa yksi vaihtoehto:

- ☐ V1
- ☐ V2
- ☐ V3
- ☐ Joku muu, mikä?

Perustelkaa vastauksenne. Perusteluissa voi ottaa kantaa myös säilöönoton enimmäiskestoon sekä siihen, muodostavatko soveltamiskynnys ja enimmäiskesto toimivan kokonaisuuden.

6. Vaikutukset lapsiin

Mitä vaikutuksia ehdotuksella arvioitte olevan alle 15-vuotiaiden lasten oikeuksiin, hyvinvointiin ja asemaan?

7. Vaikutukset viranomaistoimintaan

Mitä vaikutuksia ehdotuksella arvioitte olevan viranomaisten toimintaan ja yhteistyöhön (esim. poliisi ja hyvinvointialueet)?

8. Vaikutukset esityksen tavoitteiden näkökulmasta

Miten arvioitte ehdotetun sääntelyn vaikutuksia rikosten selvittämiseen sekä yleisemmin sisäiseen turvallisuuteen?

9. Toteuttamiskelpoisuus

Onko ehdotus mielestänne käytännössä toteuttamiskelpoinen?

- ☐ Kyllä
- ☐ Kyllä osittain
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

Perustelut:

10. Muut huomiot

Muut mahdolliset huomiot ehdotuksesta

Kaikko Kirsi
Sosiaali- ja terveysministeriö

Peltorinne Johanna
Sosiaali- ja terveysministeriö